

kritieken

Dolende personages gevangen in onvermogen

Dans

'Menske' van Wim Vandekeybus (Ultima Vez). Gezien 3/12 Stadschouwburg Amsterdam. Voor speellijst: www.haasbank-baggerman.nl.

Een miesmuizig meisje doet een plasje, door een dwangmatige poetsvrouw als vanzelfsprekend opgedweild. Een verdwaalde man zoekt de uitgang, maar ontnemt zich alle zicht door een zelf opgeworpen rookgordijn. Een hedonistisch Paris Hilton-achtig type scandeert dat haar kick uit enorme piemels bestaat, maar legt haar veelbelovende abseiltuigje onverrichterzake af.

Het is een greep uit de tien hopeeloos dolende personages uit Wim Vandekeybus' nieuwe danstheatervoorstelling 'Menske' - allen vreemd van hun omgeving en zichzelf, allen op eigen wijze archetyperingen voor stuurloosheid in een veranderende wereld. Een postapocalyptische tweesprong met hopen vuilnis en panelen vol aangroeiende

graffiti ('Too late' of 'Leave me alone') bepalen het toneelbeeld, een kluwen elektriciteitsdraden in een mast houdt de boel onder hoogspanning.

Vandekeybus gebruikt een langgerekt exposé om alle personages hetzelfde te laten duiden: de moderne zijnsworsteling kan tot vrijheid leiden of dwingen tot een nieuw stelsel van beperkende waarden. Wat raakt is de scène waarin de personages elkaar met losgeslagen kabels in toom houden, wat uitmondt in een vleeslijk netwerk van zowel afhankelijkheid als gevangenschap, slachtoffer en agressor. Nog raker zijn de duetten waarin gefragmenteerde gevechtshandelingen overhellen naar liefdevolle uitingen van solidariteit.

Maar 'Menske' gaat pas echt wringen als de panelen worden omgedraaid en tezamen een beeld van twee troosteloze ziekenhuisgangen vormen. Er volgen nachtmerrieachtige situaties vol potsierlijke figuren, surreëel verwijzend naar films van Dalf/Buñuel en David Lynch. Een Donald Duck, een prinsesje met een

gouden capeje en andere psychiatrische patiënten, slijpen hun messen om kipje Paris Hilton uit te benen.

Even lijkt het of de nachtmerrie als een louterende *wake-up call* is bedoeld. Want in een apotheotische hang naar 'korte metten' verandert de Bühne in een grotesk strijdtoneel. Men knalt elkaar overhoop door middel van vrouwenlijven, die tot ratelende bazooka's zijn geboetseerd. Helikoptergeluiden, lichtflitsen, windmachines. In een wellustige flirt met zo'n beetje alle oorlogsfilms wordt dit alles tot één barok beeld samengeklonterd: een danseres die als een vaandeldragende Marianné boven de arena wappert. 'Too much' vindt ook een danser dit tafereel, en hij legt de handeling stil.

Na deze welkome relativering keert alles in het troosteloze slotbeeld naar het oude terug. Ondanks de vlakheid in het begin beklijft 'Menske' dan toch in zijn desolaatheid: 'ons menskes' zitten gevangen in een loep van onvermogen.

Sander Hiskemuller

